

A hipertónia kombinációs kezelésének jelentősége

Írta: Dr. Alföldi Sándor.

Hypertonia Magazin 2010/2

Kulcsszavak: magas vérnyomás, hipertónia, gyógyszeres kezelés,

Kategória: a hipertónia kezelése, gondozása

Csak egy betegségem van, magas a vérnyomásom, miért kell kétféle gyógyszert szednem, sőt orvosom szerint még többre is szükségem lehet, és egyáltalán, miért tart a vérnyomás beállítása hetekig? – teszi fel a kérdést magának gyakran a frissen felfedezett hipertóniás. A magas vérnyomásban szenvedők 90 százalékának ún. primer hipertóniája van. Az primer hipertónia hátterében több gén öröklött hibája és környezeti hatások állnak, a pontos kórok rendszerint nem tárható fel, ezért a közvetlen okot megszüntetni, a beteget végleg meggyógyítani nem lehet. Az orvosnak marad az a lehetőség, hogy – az életmódi változtatások mellett – gyógyszerekkel a szervezet saját, vérnyomást meghatározó működését befolyásolva érje el a megfelelő értéket. A különböző szerek más-más ponton avatkoznak bele ebbe a folyamatba, így együttes alkalmazásukkor hatásuk összeadódik, és olyan betegeknél is elérhető az ajánlott vérnyomásérték, akiknél ez egy hatóanyaggal nem sikerült.

Ismert, hogy a magasvérnyomás-betegségben szenvedők közt sokkal gyakoribb a szív- és érrendszeri meg- betegedés, és ez a szoros összefüggés már a 115/75 Hgmm-es vérnyomásértéktől kezdve a teljes vérnyomás-tartományban megfigyelhető. A nagy tudományos vizsgálatok szerint a kockázat megduplázódik minden 20/10 Hgmm-es vérnyomás-emelkedéssel – tehát nagyon megéri „bekapni” azt a pár plusz gyógyszert naponta, hogy elkerüljük az életünket is fenyegető szövődményeket.

A célvérnyomás elérésének jelentősége

Sok megfigyelés igazolta, hogy a kezelt hipertóniások szív- és érrendszeri kockázata lényegesen nagyobb, mint a normális vérnyomású népességé. Azért kezelünk, hogy csökkentsük a kockázatot, de az mégsem csökken – miért? Az ok az, hogy a napi gyakorlatban a <140/90 Hgmm-es célértéket mindössze a kezelt betegek 35–45 százaléka éri el, azaz a kezelt hipertóniások több mint felének vérnyomása a kezelés ellenére magas – pedig a célvérnyomás a legtöbb esetben elérhető.

Egy nagy skandináviai vizsgálat igazolta elsőként, hogy a szigorú vérnyomás-beállítás, vagyis a vérnyomásnak a kornak és társbetegségeknek megfelelő ha- tárérték alá csökkentése, a hipertóniás betegekben erőteljesen csökkentette a szívinfarktus kockázatát. A jelentős szív- és érrendszeri események előfordulása a 139/83 Hgmm vérnyomásérték elérésekor volt minimális.

Mi a helyzet a cukorbetegekkel? Egy nagy brit tanulmányban a tartósan a célvérnyomást elérő kezelés 2-es típusú cukorbetegekben kifejezetten mérsékelte a szív- és érrendszeri események, valamint a cukorbetegséggel összefüggő kisérszövődmények gyakoriságát. Ugyancsak fokozott kockázatcsökkenés igazolható a szigorú vérnyomáskontroll hatására a hipertóniás, beszűkült vesefunkciójú betegekben a vesefunkciók és a vizelettel való fehérjeürítés romlása tekintetében.

A kombinált vérnyomáscsökkentő kezelés jelentősége a vérnyomás célértékeinek elérésében
A kombinált vérnyomáscsökkentő kezelés alapvető, mivel a vérnyomás az életmód megfelelő megváltoztatásával és egyetlen gyógyszerrel történő kezeléssel a hipertóniás betegek mindössze 30–40 százalékában állítható be. Ennek egyik oka, hogy a magas vérnyomás kialakulásában számos mechanizmus kölcsönhatása játszik szerepet, amelyek mindegyikét még a legjobban megválasztott – egyetlen – gyógyszerből álló vérnyomáscsökkentő kezeléssel sem lehet blokkolni.

A Magyar Hypertonia Társaság tudományos ajánlása szerint kombinált kezelés választandó, ha a megfelelő egyetlen gyógyszerből álló vérnyomáscsökkentő kezelés dózisának emelésével a célérték nem érhető el. Bizonyos vérnyomáscsökkentő gyógyszer-családok esetében a dózis növelésével a vérnyomáscsökkentő hatékonyság egy határig arányosan növekszik, de a mellékhatások kockázatának növekedése árán. Más készítmények esetében a dózis növelésével a mellékhatások kockázata anélkül nő, hogy a hatékonyság is arányosan növekedne. Ezek alól a szabályok alól jelenleg csak a renin-angiotenzin vérnyomásemelő rendszer gátlói kivételek, mivel gyakorlatilag nincsenek dóziszfüggő mellékhatásaik. A gyógyszer dózisának növelése tehát nem minden szer esetében ajánlható a megfelelő vérnyomáskontroll eléréséhez.

Megfelelő dózisu kombinációs kezeléssel a nagy klinikai vizsgálatokban a normális vérnyomásértéket, azaz a 140/90 Hgmm alatti célértéket a diasztolés (alsó) vérnyomásérték tekintetében az esetek több mint 90 százalékában, a szisztolés (felső vérnyomás-érték) esetében pedig több mint 70 százalékban sikerült elérni. Ehhez többségben kettő, de nemritkán három vagy még több vérnyomáscsökkentő kombinációja volt szükséges. Egy nagy európai vérnyomáscsökkentő-tanulmány óta tudjuk, hogy fokozott kockázatú hipertóniásokban nemcsak a vérnyomás megfelelő célértékének elérése alapvető, hanem a beállítás gyorsasága is (inkább hetek, mint hónapok alatt). A gyorsabb vérnyomáskontroll esetén jelentősen kisebb volt a szív- és érrendszeri események és a halálozás kockázata.

A beteg együttműködésének jelentősége

A hipertónia kezelésében nagyon fontos a betegek megfelelő terápiás együttműködése – hiába a nagy gonddal összeállított, optimális vérnyomást biztosító terápia, ha a beteg nem vagy nem rendszeresen szedi gyógyszereit. Ebben nagy szerepe van annak, hogy az emelkedett vérnyomás sok betegnél kezdetben nem okoz kifejezett tüneteket, és a gyógyszer-szedés kedvező hatásai sem érzékelhetők. Emellett az élethosszig tartó gyógyszer-szedés lélektani hatása sem elhanyagolható, sok érintett önképét rontja, nehezítve a kezelés elfogadását.

A magas vérnyomás kezelésére „nem reagáló” betegek legalább fele nem szedi rendszeresen gyógyszerét. A megfelelő együttműködés elérése szempontjából fontos, hogy a betegnek lehetőség szerint minél kevesebb számú vérnyomáscsökkentő gyógyszert kelljen bevennie. A felmérések szerint az együttműködés akkor a legjobb, ha a beteg vérnyomása naponta egy tablettá szedésével beállítható. Ezért is kerültek előtérbe a fix-dózisu kombinációs készítmények, ezeknek egy tablettájában kettő vagy három megfelelően megválasztott vérnyomáscsökkentő gyógyszer van.